

Տ. ԱՍՈՂԻԿ ԲԱՆԱՆԱ ԿԱՐԱԴԵՏՅԱՆԻ ԲԱՐՈՋԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ԶԱՏԿԻ ՄԵՌԵԼՈՑԻՆ ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ

Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(12 ապրիլի 2004 թ.)

Սիրելի բույրեր և եղբայրներ,

Նախքան մեր խորհրդածությունները, որ պիտի ներկայացնենք ձեզ, ցանկանում ենք մեր հոգու և սրտի շնորհակալությունը հայտնել Մայր Տաճարի Լուսարարապետությանը, որ բարեպապենի առիթ շնորհեց մեզ այսօր՝ երկար փարիների մեր երազանքը իրականացած փեսներով՝ Սուրբ ու Ամնահ Պապարագ մարուցելով Ամենայն Հայոց Մայր Տաճարում:

*«Ակնկալություն քրիստոնեից՝
յարութիւն մեռելոց»:
(Տերպուղիանոս)*

«Յանուն Հօր և Որդոյ և Հոգոյն Սրբոյ. ամեն»:

Ահա այսպիսի վկայություն է փալիս երանելի Տերպուղիանոսն իր գրվածքներից մեկում, և սա իբրև հիմք ունի աստվածաշնչական հեկրայա ճշմարտությունը, որ է՝ առանց հարության հավաքի ընդունայն է քրիստոնեական վարդապետությունը և ընդունայն է քրիստոնեությունն ընդհանրապես (Ա Կորնթ. ԺԵ 14-17), որովհետև եթե քրիստոնեության Հիմնադիրը՝ մեր Տերը գերեզմանված մնար և հարություն չառներ, ապա քրիստոնեությունը չէր լինի կենդանի ու կենդանարար հավաք, այլ սոսկ կսահմանափակվեր իբրև բարոյական մի ուղղություն, բարոյական պատգամների մի ամբողջություն, բայց երբեք մարդու առջև չէր բացի հանդերձյալի դռները, անկյալ մարդուն չէր վերանորոգի և չէր վերադարձնի կորսված անմահության շնորհը, որն աստվածաստեղծ աղամորդու բնութենական անկապելի հարկանիշն էր:

Սակայն բանասարկու թշնամու պարտանքով մարդը ոչ միայն խաբվում է, այլև աստվածային շար ու շար պարզենների հետ կորցնում նաև իր այդ հարկությունը: Եվ երկինքն ու երկիրն իր անբարբառ լեզվով, որպես վկան փիեզերական այդ ողբերգության, հիբավի, այսպես արձանագրեց մարդկային պարմագրի առաջին էջում. «Ո՛վ մարդ արարած, դու, որ քո Արարչի պարկերն ու նմանությունն ունեիր և թագն ու պսակն էիր արարչագործության, այժմ արդեն հակապարկերն ես քո Արարչի, քանզի երբ դրախտում սայթաքեցիր և գեփին բախվեցիր՝ կորցրեցիր քո ակնեղենը և գրկվեցիր անմահության գոհարից»:

Սակայն Արարիչը թույլ չտվեց, որ Իր ստեղծագործության թագն ու պսակն ակնագորկ մնար, ուստիև աշխարհ առաքեց Իր Միածին Որդուն, և Բանն Աստված մարդեղացավ և Իր մարդեղության փնթիխություններով՝ քար առ քար վերադարձրեց արարչագործության

թագ ու պսակի կորսված գոհարեղենը և նրան վերակերպեց մի այնպիսի շքեղությամբ, որն անպարմելի է ու անճառելի:

Սիրելիներ, չեմ ցանկանում խոսքս երկարել, քանի որ արդեն երկու օր է, ինչ բացառություն ու բարոզվում է հրաշափառ հարության խորհուրդը, բայց կցանկայի անդրադառնալ մի կարևոր հանգամանքի, որ եթե քրիստոնյաներիս ակնկալությունը մեռելների հարությունն է, ուրեմն մեռյալները, որ, ավելի ճիշտ, ննջեցյալներ են, անգո չեն, և կամ անգագ վիճակում չեն և ոչ էլ անհաղորդ են մեզ: Նրանք կենդանի են և իբրև հաղթական Եկեղեցու անդամներ մեզ՝ զինվորյալ Եկեղեցու մարտիկներին են միացած և մեզ հետ հոգևոր հաղորդակցության մեջ են: Եվ նույնիսկ նրանցից շատերը Տիրոջից իրենց տրված բարեխոսության շնորհ ունեն և հանապազ բարեխոս են մեզ համար, որպեսզի այս կյանքում երբեք ու երբեք չհախանջենք մեր հավաքից՝ բազմաթիվ փորձությունների պարճառով, այլ, ինչպես իրենք, քաջարի պատերազմ մղենք, մեր հավաքը պահենք և մեր աչքերն ի Տեր փակենք հարության հավաքով, հույսով և ակնկալությամբ:

Սիրելի բույրեր և եղբայրներ, այս կյանքում գրեթե ոչ ոք իր պարտքը լիովին չի կարողանում հատուցել, հեղափար մեծավ մասամբ քրիստոնյան հովրից դուրս ենք ելնում որպես պարտապաններ: Ահա և մեր ննջեցյալներից շատերը, վստահաբար, մեզանից բաժանվեցին անպարտասպ՝ իրենց պարտքերը չտվեցին և այս աշխարհից որպես պարտառուներ հեռացան: Եվ բնական է ու արդար, որ նրանց պարտքերի վճարման պարտականությունը փոխանցվեց մեզ՝ ողջերին: Ուստի մեր Առաքելական և Սուրբ Եկեղեցին իբրև հավաքի վարդապետության ճշմարտություն համարում, ընդունում և դավանում է վասն ննջեցյալների կարարվող աղոթքը: Եվ այս անհիմն ճշմարտությունն չէ. սրա հիմքն Աստվածաշունչն է, որտեղ բազմաթիվ վկայություններ կան, որ արդարների աղոթքը խիստ օգտակար է ոչ միայն ողջերի համար, այլև ննջեցյալների:

Այս պահիս ցանկանում ենք հիշարակել այդ վկայություններից սոսկ մեկը՝ արձանագրված Մակաբայեցիների երկրորդ գրքի մեջ: Այնտեղ ասվում է, որ Հուդա Մակաբայեցին «...չորս սատեր արձաք հավաքեց և տվեց, որ տանեն, Երուսաղեմում գոհեր մատուցեն կարարված մեղքերի համար: Դա խիստ իմաստուն քայլ էր, որովհետև ինչ որ անում էր, մեռելների հարության մասին մրափոխվելով էր անում: Եթե պատերազմում ընկածների հարության ակնկալություն չունենար, գուր կլիներ մեռելների համար աղոթք մատուցելը» (Բ Մակաբ. ԺԲ 43-44):

Ներկապես, սիրելի հավաքացյալներ, մենք, որ հավատում ենք մեր Տիրոջ՝ Հիսուս Քրիստոսի հրաշափառ հարությանը և նաև քրիստոսականների՝ մեզանից յուրաքանչյուրի հարությանը, չպիտի դադարենք ոչ միայն մեզ համար աղոթելուց, ոչ միայն մեր անձերի համար ողորմության գործեր անելուց, այլև նույնը պիտի կատարենք հանուն մեր ննջեցյալ հարազատների, որովհետև նրանք իրենց ժամանակավոր կայաններում, բաժանված իրենց մամիներից, հոգևոր սպասում են, թե իրենց կենսունակ հարազատները, ողջ արյունակիցներն ու մարերիմներն ի՞նչ բարիք պիտի գործեն իրենց համար:

Վստահ եղեք, սիրելիներ, որ մեր կարարած յուրաքանչյուր աղոթք, յուրաքանչյուր բարի գործ աննպատակ ու անպարասխսն չի մնալու: Այո, ճշմարիտ է, որ մենք չգիտենք, մեր ննջեցյալները մեր աղոթքներով Արքայությունը կժառանգեն, թե՛ ոչ, քանզի դրա իմա-

ցումը մեզ փրկված չէ: Բայց մենք փոշյակ ենք Ասրվածաշունչ մաքյանից և գիտենք մեր Ամենասեր Ասրծո վերաբերմունքի մասին, որ Տերն արտահայտեց Իր սիրելի ծառա Արրամին՝ ասելով, որ մեղսալից թաղաքները չի կործանի, եթե այնպեղ լոկ փասը արդարներ գրկվեն (հմմտ. Ծննդ. ԺԸ 32): Անավասիկ սուրբգրային այս վկայությունը մեզ համար սթանգելի երաշխիք է՝ հավարթով աղոթք խնկարկելու և բարեգործելու վասն մեր նեջեցելոց, որոնք, անշուշտ, կունենան արդարության գեթ փասը գործ, որի համար Անաչառ Դավարի ողորմությանն ու բարեգործյանը կարծանանան:

Արդ, այս համոզմունքով և այս հավարթով՝ եկեք մեկ սիրտ, մեկ հոգի և մեկ շունչ դարձած աղոթենք մեր երկնավոր Հորը, որ ընդունելի անի մեր հանապազօրյա պարարագնեքը և քաղցր հայացքով կայի մեր նեջեցյալների հոգիներին, այցելի նրանց ու Երկնի անանց արքայությանն արժանացնի:

Իսկ մեզ, որ փակավին պարերագմի մեջ ենք, թող Տերը խաղաղություն շնորհի, իմաստություն պարգևի, որպեսզի ճանաչելով ճշմարտությունը՝ հեղաճուր լինենք դրան, և մենք էլ մեր հերթին արժանի լինենք Տիրոջ Արքայությանը:

«Շնորհք, սէր և խաղաղութիւն յարուցեալ Փրկչին մերոյ եղիցին ընդ մեզ ամենեւեւսն. ամէն»: